

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Kazimierz Klugiewicz

Protokolant Katarzyna Gajewska

w sprawie **P. R., A. G. i A. M.**

skazanych za przestępstwa z art. 258§3 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. oraz

art. 258§1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 18 czerwca 2024r.

z urzędu, kwestii wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem

Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 5 lipca 2022r., sygn. akt II AKa 154/21,

zmieniającym w części wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 8 grudnia 2020r.,

sygn. akt III K 221/15

postanowił:

**1. na podstawie art. 542§3 k.p.k. w zw. z art. 439§1 pkt 2 k.p.k.
wznović postępowanie w sprawie;**

**2. uchylić wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 5 lipca
2022r., sygn. akt II AKa 154/21, w stosunku do P. R., a także, przy
zastosowaniu art. 545§1 k.p.k. w zw. z art. 435 k.p.k. w odniesieniu
do A. G. i A. M., i sprawę przekazać Sądowi Apelacyjnemu w
Krakowie do ponownego rozpoznania,**

**3. obciążyć Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania
o wznowienie postępowania**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 5 lipca 2022r., wydanym w sprawie o sygn. akt II AKa 154/21, na skutek apelacji wywiedzionych przez obrońców P. R., A. G. i A. M., zmieniono, w części dotyczącej wymiaru kary pozbawienia wolności orzeczonej wobec P. R., wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 8 grudnia 2020r., wydany w sprawie o sygn. akt III K 221/15, którym uznano ww. skazanych za winnych popełnienia m.in. przestępstw z art. 258§3 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. (w przypadku P. R.) oraz z art. 258§1 k.k. (w przypadku A. G. i A. M.).

W dniu 15 kwietnia 2024r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy skazanego P. R., w którym wniósł o rozważenie zasadności wznowienia z urzędu postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 5 lipca 2022r., sygn. akt II AKa 154/21, albowiem wskazane orzeczenie zostało wydane przez Sąd Apelacyjny orzekający w składzie nienależycie obsadzonym, tj. z udziałem SSA K.W., co do której Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 18 października 2023r., sygn. akt III KK 60/23, stwierdził, że z uwagi na procedurę powołania na stanowisko Sędziego Sądu Apelacyjnego, nie daje ona gwarancji niezawisłości i bezstronności.

Wskazując na powyższe, obrona wniosła o wznowienie powyższego postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek jest zasadny.

W przedmiotowym postępowaniu oceny i rozważenia wymagało to, czy w sprawie, na etapie postępowania odwoławczego, zaistniała okoliczność stanowiąca bezwzględną przesłankę odwoławczą opisaną w art. 439§1 pkt 2 k.p.k.

– nienależyta obsada sądu, skoro w jego składzie zasiadała SSA K.W., a więc sędzia powołana na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018r., poz. 3).

Dokonując rozważań w omawianej przestrzeni należy uznać, że bezsprzecznie Sąd Najwyższy związany jest uchwałą trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020r. (BSA I-4110-1/20, OSNK 2020, z. 2, poz. 7), zgodnie z którą: *„Nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439§1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego w sądzie powszechnym albo wojskowym na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018r., poz. 3), jeżeli wadliwość procesu powoływania prowadzi, w konkretnych okolicznościach, do naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności”*.

Każdorazowo zatem, o ile sąd stanie przed koniecznością zbadania przesłanki należytej obsady sądu, wątpliwość powyższa winna znaleźć swoje rozstrzygnięcie poprzez przeprowadzenie stosownego testu.

Nie sposób nie dostrzegać jednak i tego, że problematyka ta w kontekście zasiadania w konkretnych składach Sądu Apelacyjnego w Krakowie Sędziego tego Sądu – K.W. była już kilkakrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. Na przestrzeni ostatniego roku stosowne testy Sąd Najwyższy przeprowadzał w stosunku do tej Sędzi aż siedmiokrotnie – w sprawach III KK 60/23, III KK 109/23, III KK 239/23, III KK 295/23, III KK 401/23, III KK 463/23 i III KK 74/22. Każdorazowo zakończyły się one stwierdzeniem, że sąd, w którego składzie zasiadała wskazana Sędzia, był nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439§1 pkt 2 k.p.k.

Od tego czasu sytuacja dokumentacyjna w omawianej przestrzeni nie uległa zmianie.

Powtórzyć zatem jedynie należy już zaprezentowaną argumentację: „Jak wskazano to w uzasadnieniu wyroku w sprawie III KK 109/23 (k. 24) dokonane ustalenia pozwalają na stwierdzenie, że kariera zawodowa Sędziego K. W. „uległa zdecydowanemu przyspieszeniu w 2018 roku. Zdaniem Sądu Najwyższego należy to wiązać z faktem podpisania w grudniu 2017r. listy poparcia dla niektórych sędziów kandydujących do składu tworzonej wówczas Krajowej Rady Sądownictwa (...). Poparcie obejmowało w szczególności kandydaturę sędzi D.P.” (ówczesnej Prezes Sądu Okręgowego w Krakowie, członka, a następnie Przewodniczącej Krajowej Rady Sądownictwa).

Od dnia 28 grudnia 2017r. do dnia 1 lutego 2020r, a później na czas nieokreślony, Sędzia K.W. była delegowana do orzekania w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie. W dniu 15 stycznia 2018r. została powołana do pełnienia funkcji Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Krakowie, a w dniu 1 października 2020r. (jeszcze w trakcie delegacji) powołano ją do pełnienia funkcji Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie. W dniu 4 lutego 2021r. otrzymała nominację na Sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Jak wskazano w cytowanej już uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022r. „z pewnością dla oceny w ramach trzeciego etapu testu znaczenie ma równoczesność (lub zbliżony czas) uruchomienia drogi awansowej z objęciem ważnego stanowiska w administracji sądowej w drodze arbitralnej decyzji Ministra Sprawiedliwości”.

Trudno nie dostrzec w tym kontekście, że Minister Sprawiedliwości powierzył wykonywanie jednego z najwyższych stanowisk w hierarchii funkcyjnej sądów powszechnych osobie, której przydatność do wykonywania obowiązków sędziego sądu apelacyjnego była dopiero badana poprzez odbywanie delegacji w tym sądzie.

W pełni słuszna jest zatem konstatacja o „zdecydowanym przyspieszeniu” kariery zawodowej Sędziego K.W. po 2018r. Przy czym, jednocześnie, trudno nie dostrzec zbieżności czasowej owego przyspieszenia z faktem udzielenia poparcia dla ówczesnej Prezes Sądu Okręgowego w Krakowie w kandydowaniu do nowotworzonej wówczas Krajowej Rady Sądownictwa.

Powyższe dramatycznie wpisuje się w deklaracje polityków partii mającej większość parlamentarną (w latach 2015/2023 – obecny dopisek SN), że planowane

przez nich zmiany w sądownictwie (w istotnej części przeprowadzane z naruszeniem elementarnych norm konstytucyjnych), wymagają uczestnictwa nowych osób, które zmiany te przeprowadzą.

Deklaracja taka wprost uderza w niezawisłość sądownictwa i jasno pokazuje, że celem tak zwanej reformy sądownictwa było w istocie uzależnienie władzy sądowniczej od władzy wykonawczej i jak najściślejsze związanie obu tych władz. Konsekwencją zaś, powierzanie stanowisk funkcyjnych w sądach osobom mającym zaufanie Ministra Sprawiedliwości.

W takich warunkach Sędzia K.W. zdecydowała się na pełnienie eksponowanych stanowisk w administracji sądowej.

Podkreślić wypada też, że taki ekstremalnie szybki proces awansu administracyjnego, w zasadzie, był zjawiskiem nieznanym przed 2016 rokiem. Sięganie w procedurze awansowej po osoby delegowane dopiero do orzekania w danym sądzie, bez nominacji na sędziego tego sądu, w istocie oznacza brak zaufania ze strony kierownictwa resortu, in gremio, do wszystkich sędziów danej jednostki. W tym kontekście, dla odmiany, powierzenie stanowiska osobie „z zewnątrz” wskazuje na to, że cieszy się ona takim zaufaniem.

Sam proces nominacyjny osoby testowanej toczył się też w warunkach, które nie mogły nie nasuwać wątpliwości, co najmniej do oceny moralnej, decyzji o ubieganiu się o awans sędziowski w procedurze prowadzonej przed Krajową Radą Sądownictwa powołaną ustawą z 2017r. Miał on bowiem miejsce już po uchwale trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020r. (Sędzia otrzymała nominację na Sędziego Sądu Apelacyjnego w dniu 4 lutego 2021r.) znała więc prezentowany w niej pogląd, jaki wpływ może mieć odebranie nominacji uzyskanej w tak wadliwym procesie nominacyjnym na ocenę nienależytej obsady sądu w konkretnej sprawie (w rozumieniu art. 439§1 pkt 2 k.p.k.). Znała jej były też okoliczności związane z odmową opiniowania awansów sędziowskich przez Kolegium Sądu Okręgowego w Krakowie.

W pełni świadomie zatem, znając realia prawne i polityczne podjęła decyzje o ubieganiu się o awans sędziowski i co znacznie istotniejsze w kontekście prowadzonego testu, o przyjęciu kolejnych awansów administracyjnych.

Nie można zapominać o tym, że głównym zadaniem sądów jest funkcja kontrolna. Z jednej strony kontrola przestrzegania obowiązującego prawa przez obywateli, z drugiej zaś, kontrola przestrzegania praw obywatelskich przez Państwo i jego funkcjonariuszy. Funkcji tej nie da się realizować bez zachowania niezawisłości i przekonania obywateli, że sprawujące wymiar sprawiedliwości sądy są rzeczywiście bezstronne.

W omówionej sytuacji, tak jak i w przypadku dwóch już wcześniej przeprowadzonych testów i w niniejszej sprawie, stwierdzić należy, że okoliczności, w jakich Sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie K.W. została powołana na kolejne stanowisko sędziowskie, mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezależności od czynników zewnętrznych składu sądu utworzonego z jej udziałem, a w szczególności, od bezpośrednich lub pośrednich wpływów władzy wykonawczej”.

Kierując się powyższą argumentacją i w niniejszej sprawie przyjąć należy, że Sąd Odwoławczy rozpoznający ją był nienależycie obsadzony w rozumieniu art. 439§1 pkt 2 k.p.k.

Wobec zachodzenia wskazanej powyżej bezwzględnej przesłanki odwoławczej, postępowanie w sprawie prowadzonej przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie należało wznowić i wydany w tej sprawie wyrok - uchylić w całości, a sprawę przekazać Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.

Te same względy, co opisane wyżej, w oczywisty sposób przemawiają za wznowieniem postępowania i uchyleniem omawianego wyroku również w stosunku do oskarżonych A. G. i A. M., którzy nie złożyli dotąd wniosków wznowieniowych – art. 545§1 k.p.k. w zw. z art. 435 k.p.k.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

Jacek Błaszczyk Jerzy Grubba Kazimierz Klugiewicz

[PGW]

[ms]